

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามหลักการป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ ของพยาบาลในหออภิบาลทารกแรกเกิด โรงพยาบาลอุดรดิตถ์ ระหว่างก่อนและหลังการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม กลุ่มประชากรที่ศึกษาครั้งนี้เป็นพยาบาลของหออภิบาลทารกแรกเกิด โรงพยาบาลอุดรดิตถ์ จำนวน 13 คน โดยทำการรวบรวมข้อมูลระหว่าง วันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2544 ถึงวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2544 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แนวทางการสนทนากลุ่ม และแบบบันทึกการสังเกต ซึ่งผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้วิจัยทดสอบความชัดเจนและความสะดวกในการนำไปใช้ของแบบสอบถามกับพยาบาลจำนวน 10 คน ทดลองจัดสนทนากลุ่มกับพยาบาล 6 คน และทดสอบเพื่อหาความเชื่อมั่นของการสังเกตได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การทดสอบ Z- test และการสรุปเนื้อหาที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มประชากรที่ศึกษา ร้อยละ 46.1 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี เฉลี่ย 35.3 ปี ร้อยละ 69.2 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหออภิบาลทารกแรกเกิดตั้งแต่ 2-17 ปี เฉลี่ย 13.7 ปี กลุ่มประชากรที่ศึกษาทุกคนเคยได้รับความรู้เกี่ยวกับหลักการป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ โดยร้อยละ 92.3 ได้รับความรู้จากการประชุมวิชาการของหน่วยงาน และทุกคนเคยได้รับการอบรมในเรื่องดังกล่าวมาแล้ว โดยได้รับการจัดของฝ่ายวิชาการของโรงพยาบาลอุดรดิตถ์มากที่สุด

ก่อนการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม กลุ่มประชากรที่ศึกษามีการปฏิบัติตามหลักการป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ ร้อยละ 57.2 โดยมีการปฏิบัติตามหลักการในหมวดที่ 3 การดูแลการได้รับนมทางสายให้อาหาร มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.4 รองลงมา คือ หมวดที่ 4 การดูแลเสมหะ หมวดที่ 2 การดูแลจัดท่านอนและการพลิกตัว หมวดที่ 5 การดูแลท่อทางเดินหายใจและส่วนประกอบของเครื่องช่วยหายใจ และหมวดที่ 1 การดูแลความสะอาดภายในช่องปาก คิดเป็นร้อยละ 60.3, 40.2, 39.8 และ 35.5 ตามลำดับ กลุ่มประชากรที่ศึกษามีความคิดเห็นตรงกันว่า การเกิด

ปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในหออภิบาลทารกแรกเกิดเป็นปัญหาที่ต้องหาวิธีลดอัตรา การติดเชื้อนี้ลง ปัญหาที่ทำให้กลุ่มประชากรที่ศึกษาไม่ปฏิบัติตามหลักการดังกล่าว คือคู่มือการ ปฏิบัติเพื่อป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจที่จัดทำโดยฝ่ายวิชาการของโรงพยาบาล และหน่วยงานควบคุมและป้องกันการติดเชื้อในโรงพยาบาลนั้นไม่ชัดเจนและบางกิจกรรมปฏิบัติ ตามได้ยาก อุปกรณ์มีไม่เพียงพอและไม่สะดวกในการหยิบใช้ และไม่ได้บันทึกเวลาในการปฏิบัติ กิจกรรมไว้ ทำให้ผู้อื่นไม่ทราบเวลาในการปฏิบัติครั้งต่อไป กลุ่มประชากรที่ศึกษาได้ร่วมกันดำเนิน กิจกรรมการแก้ไขปัญหาดังนี้

1. การปรับปรุงคู่มือการปฏิบัติเพื่อป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจเดิมที่มี อยู่แล้วให้สามารถปฏิบัติตามได้ง่ายและเหมาะสมกับการนำมาใช้กับทารกแรกเกิดที่ใช้เครื่องช่วย หายใจ
2. การขอเบิกผ้าปิดปาก-จมูกมาใช้ในหอผู้ป่วยเพิ่ม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ผ้าปิด ปาก-จมูกในแต่ละแคว้นเป็นเวลา 1 เดือน เพื่อประกอบการเสนอขอเบิก
3. การจัดเตรียมกระปุกสำลีชุบอัลกอฮอล์ 70 % กระปุก Forceps ไม่พันสำลีปราศจาก เชื้อและน้ำเกลือปราศจากเชื้อขวดเล็กไว้ที่รถดูแลห่มหะ
4. การจัดเตรียมน้ำยาล้างมือแบบไม่ใช้น้ำไว้ที่รถดูแลห่มหะ และรถเตรียมนม
5. การจัดหาสติ๊กเกอร์แถบสีสำหรับติดสายต่อเครื่องช่วยหายใจให้ครบ 7 วัน เพื่อความ สะดวกในการกำหนดวันเปลี่ยนสายต่อเครื่องช่วยหายใจ และจัดหาอุปกรณ์สำหรับปิดถุงบีบลมที่ ทำให้ปราศจากเชื้อแล้วให้มีจำนวนเพียงพอ
6. การจัดให้มีกิจกรรมเพื่อนเตือนเพื่อน โดยมีการเตือนกันระหว่างเพื่อนร่วมงานให้ปฏิบัติ ตามหลักการป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจ
7. การให้ข้อมูลย้อนกลับแก่กลุ่มประชากรที่ศึกษา โดยนำเสนอข้อมูลเป็นโปสเตอร์ และ กระตุ้นเตือนการปฏิบัติเป็นรายบุคคล

หลังจากกลุ่มประชากรที่ศึกษาร่วมกันดำเนินกิจกรรมตามที่กำหนดไว้แล้ว ผู้วิจัยได้ทำการ สังเกตการปฏิบัติตามหลักการป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจของกลุ่มประชากรที่ ศึกษาต่ออีกเป็นเวลา 2 เดือน พบว่า 1 เดือน หลังการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม กลุ่มประชากรที่ ศึกษา มีการปฏิบัติตามหลักการทั้ง 5 หมวดเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเพิ่ม จากร้อยละ 57.2 เป็นร้อยละ 91.8 ทั้งนี้กลุ่มประชากรที่ศึกษา มีการปฏิบัติตามหลักการเพิ่มขึ้นทุก หมวดกิจกรรมโดยมีการปฏิบัติตามร้อยละ 86.7-94.8 หลังการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วมในเดือนที่ 2 พบว่ากลุ่มประชากรที่ศึกษา มีการปฏิบัติตามหลักการเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 93.9 ซึ่งเพิ่มขึ้นมากกว่า ก่อนการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่การเพิ่มขึ้นนี้ต่างจากการ

ปฏิบัติตามหลักการหลังการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วมในเดือนที่ 1 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตามกลุ่มประชากรที่ศึกษามีการปฏิบัติตามหลักการเพิ่มขึ้นในทุกหมวดกิจกรรม

กลุ่มประชากรที่ศึกษาทุกคนเห็นด้วยกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาก็ได้ดำเนินการในงานวิจัยนี้ว่ามีประโยชน์ในการป้องกันปอดอักเสบในทารกที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ รวมทั้งเป็นการป้องกันการติดเชื้อและแพร่กระจายเชื้อในหน่วยงาน การปรับปรุงแก้ไขที่ดำเนินไปทุกข้อมีความเหมาะสมและควรดำเนินการต่อไป โดยไม่มีการเสนอให้ทำกิจกรรมอื่นเพิ่มเติม แต่แสดงความคิดเห็นว่าทุกคนควรช่วยกันสังเกตและกระตุ้นเพื่อนร่วมงานให้มีการปฏิบัติตามหลักการนี้ต่อไปอีกอย่างสม่ำเสมอ

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยนี้มีข้อจำกัดในเรื่องระยะเวลาในการรวบรวมข้อมูลหลังการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 2 เดือนซึ่งอาจสั้นเกินไปทำให้ยังไม่สามารถสรุปได้อย่างแน่ชัดว่าการปฏิบัติตามหลักการป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจของกลุ่มประชากรที่ศึกษาจะเพิ่มขึ้นอย่างคงที่ต่อไปหรือไม่ แต่อย่างไรก็ตามหลังการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วมในเดือนที่ 2 กลุ่มประชากรที่ศึกษามีการปฏิบัติตามหลักการเพิ่มขึ้นจากเดือนที่ 1 แต่การเพิ่มขึ้นนี้แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งน่าจะพอสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่มประชากรที่ศึกษา มีการปฏิบัติตามหลักการเพิ่มขึ้นจากก่อนการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วมอย่างคงที่ต่อไป โดยที่กลุ่มประชากรที่ศึกษาไม่มีการเสนอให้ทำกิจกรรมดำเนินการแก้ไขปัญห่อื่นเพิ่มเติม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

พยาบาลหออภิบาลทารกแรกเกิด โรงพยาบาลอุดรดิตถ์ มีการปฏิบัติตามหลักการป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจถูกต้องเหมาะสมมากขึ้น ซึ่งจะทำให้อุบัติการณ์การเกิดปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในทารกแรกเกิดที่เข้ารับการรักษาในหออภิบาลทารกแรกเกิดลดลง

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการปฏิบัติการพยาบาล

1.1 บุคลากรทางการพยาบาลในหออภิบาลทารกแรกเกิดทุกคนควรมีการกระตุ้นเตือนตนเองและเพื่อนร่วมงานเสมอ ให้ปฏิบัติตามหลักการป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจอย่างสม่ำเสมอทุกครั้งที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลกับทารกที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ เพื่อให้เกิดความเคยชินจนเป็นนิสัย

1.2 หากบุคลากรทางการพยาบาลซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติมีปัญหาในการปฏิบัติตามหลักการที่กำหนดในคู่มือหรือมาตรฐานการพยาบาลที่มีอยู่ ควรร่วมแสดงความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแก่ผู้บริหารโดยเฉพาะหัวหน้าหอผู้ป่วย เพื่อจะได้ปรับปรุงให้หลักการนั้นมีความเป็นไปได้และมีความเหมาะสมในทางปฏิบัติมากขึ้น

2. ด้านการบริหารการพยาบาล

2.1 ผู้บริหารโรงพยาบาลควรนำแนวทางการแก้ปัญหาที่ใช้ในการวิจัยนี้ไปใช้ในการส่งเสริมให้บุคลากรมีการปฏิบัติตามหลักการป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจในหอผู้ป่วยอื่นที่มีการใช้เครื่องช่วยหายใจ หรือในโรงพยาบาลอื่นต่อไป

2.2 ผู้บริหารการพยาบาลควรนำหลักการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วมไปใช้ในการส่งเสริมให้บุคลากรทางการพยาบาลปฏิบัติตามนโยบายหรือหลักการที่กำหนดอื่นๆ โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาหรือข้อเสนอแนะในการปฏิบัติตามหลักการต่างๆที่กำหนดขึ้น เพราะพยาบาลผู้ปฏิบัติอาจประสบปัญหาต่างๆ กันหรืออาจมีข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ รวมทั้งให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการแก้ปัญหา ซึ่งจะทำให้พยาบาลปฏิบัติตามสิ่งที่กำหนดมากที่สุด

2.3 หัวหน้าหอผู้ป่วยควรปฏิบัติตามหลักการป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับบุคลากรอื่นๆ ในหน่วยงานรวมทั้งบุคลากรที่เข้าปฏิบัติงานใหม่ และนักศึกษาพยาบาลที่ขึ้นฝึกปฏิบัติงานในหน่วยงานเพื่อทำให้บุคลากรและนักศึกษาเหล่านั้นปฏิบัติตามในสิ่งที่ถูกต้อง

3. ด้านการศึกษาพยาบาล

ในการฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลควรเน้นให้นักศึกษาปฏิบัติตามหลักการป้องกันปอดอักเสบจากการใช้เครื่องช่วยหายใจอย่างเคร่งครัดขณะทำกิจกรรมการพยาบาลกับทารกที่ใช้เครื่องช่วยหายใจ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยในการปฏิบัติตามหลักการนี้จนเกิดเป็นนิสัยและนำไปปฏิบัติต่อไปเมื่อจบเป็นพยาบาลวิชาชีพ ซึ่งจะช่วยลดการเกิดปอดอักเสบจากการติดเชื้อใน

โรงพยาบาลของทหารบกแรกเกิดลงได้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ในขณะที่ฝึกปฏิบัติงานด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการนำวิธีการแก้ปัญหาแบบมีส่วนร่วมไปใช้ในการแก้ปัญหการปฏิบัติตามหลักการทางกรพยาบาลอื่นๆ ของบุคลากรพยาบาล

ควรทำการวิจัยเพื่อค้นหาปัจจัยอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามหลักการควบคุมและป้องกันการติดเชื้อของพยาบาล